

เรื่อง ประเพณีเผาข้าวหลาม เพ็ญเดือนสาม ไหว้พระบรมธาตุกำแพงเพชร

รายละเอียด

ประเพณี หมายถึง การทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างสืบเนื่อง มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมายังรุ่น ต่อ ๆ มาได้ ถ้าหากผู้หนึ่งผู้ใดไม่เห็นด้วยหรือไม่ทำตามก็อาจถือได้ว่ากระทำผิดประเพณี อาจได้รับการติฉินนินทาหรือแม้กระทั่งการถูกลงโทษ ประเพณีและพิธีกรรมในประเทศไทยเกิดจากความเชื่อในอำนาจลี้ลับเหนือธรรมชาติและศาสนา อันประกอบด้วยพุทธและพราหมณ์มีการปฏิบัติเพื่อบูชาตามความเชื่อดังกล่าวผ่านประเพณีและพิธีกรรมในรอบปีหรือประเพณี 12 เดือน ทั้งนี้จำแนกได้เป็น ประเพณีหลวง และประเพณีราษฎร์หรือประเพณีท้องถิ่น ประเพณีหลวง คือ ประเพณีและพิธีกรรมอันเกี่ยวแก่พระมหากษัตริย์ ขณะที่ประเพณีราษฎร์หรือประเพณีท้องถิ่น คือ ประเพณีและพิธีกรรมอันเกี่ยวแก่ราษฎร มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่เนื่องจากมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาและสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2559)

ประเพณีหลวง เป็นประเพณีที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ปฏิบัติเฉพาะในราชสำนัก ปัจจุบันกระทำขึ้นเพื่อเทิดทูนศาสนาและความเป็นสิริมงคลแก่สิริราชสมบัติ ตลอดจนเพื่อรำลึกถึงวีรกรรมของ

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บูรพกษัตริย์ และเพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่ราษฎรในการทำการเกษตร ทั้งนี้พระราชพิธี 12 เดือน ที่ปรากฏในปัจจุบัน ได้แก่ พระราชพิธีบวงสรวงพระสยามเทวาธิราช พระราชพิธีสงกรานต์ พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พระราชกุศลวิสาขบูชา พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวันปิยมหาราช เป็นต้น ขณะที่ประเพณีราษฎร์หรือประเพณีท้องถิ่น เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่เนื่องจากมีลักษณะทางภูมิศาสตร์ สภาพอากาศตลอดจนประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน ประกอบไปด้วย ประเพณีเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ ประเพณีเพื่อความ เป็นสิริมงคลของชุมชนและงานรื่นเริง ประเพณีที่เกี่ยวเนื่องกับความเชื่อในโลกหน้าและความสำคัญของเครือญาติกลุ่มสายตระกูลและความสามัคคีและบูรณาการของชุมชนและท้องถิ่น และประเพณีการทำบุญเนื่องในพระพุทธศาสนา มีการจัดขึ้นในรอบปีหรือเรียกว่า ประเพณี 12 เดือน ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ เทศกาลสารท เทศกาลออกพรรษา ประเพณีชิงบั้งไฟหรือบุญบั้งไฟ เทศกาลเข้าพรรษา งานปอยส่างลอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเพณีทิ้งกระจาดวัดพันธุเชิง จังหวัดอุทัย ประเพณีกำเียน จังหวัดสุโขทัย ประเพณีอุ้มพระดำน้ำ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเพณีสารทไทยกล้วยไข่ จังหวัดกำแพงเพชร ประเพณีเผาข้าวหลาม ไหว้พระบรมธาตุนครชุม เป็นต้น (ศิริพร ณ ถกลาง, 2558, หน้า 360)

ประเพณีเผาข้าวหลาม เป็นประเพณีที่จัดสืบทอดกันมาและเพื่อสืบสานพิธีกรรมทางศาสนา นอกจากการทำบุญกุศลแล้วยังเป็นการชุมนุมพบปะกันของคนในชุมชน นิยมจัดงานประเพณีในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี ปัจจุบันมีการจัดงานประเพณีเผาข้าวหลามในหลายพื้นที่ และมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น ประเพณีเผาข้าวหลาม จังหวัดระยอง ประเพณีขึ้นเขาเผาข้าวหลามหรือประเพณีบุญข้าวหลาม จังหวัดฉะเชิงเทรา และประเพณีเผาข้าวหลาม ไหว้พระบรมธาตุนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร เป็นต้น

บทนำ

วัดพระบรมธาตุนครชุม

วัดพระบรมธาตุ เป็นวัดที่สร้างขึ้นมาร่วมกับเมืองนครชุม เป็นพระอารามหลวงประจำเมืองกำแพงเพชร เหมือนกับวัดพระแก้ว วัดพระบรมธาตุ ขึ้นทะเบียนเป็นวัดเมื่อ พ.ศ. 1858 ในสมัยต้นกรุงสุโขทัย เมื่อตีความจากจารึกนครชุม วัดพระบรมธาตุควรจะสร้างเมื่อ พ.ศ. 1762 ในสมัยของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เจดีย์มหาธาตุ เมืองนครชุมเดิมมี 3 องค์ ตั้งอยู่บนฐานเดียวกัน สันนิษฐานว่าสร้างโดยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช และพระมหาธรรมราชาลิไท สร้างเป็นพุทธเจดีย์ประจำรัชกาล

วัดพระบรมธาตุ เจริญรุ่งเรืองมากกว่า 200 ปี จนกระทั่งเมืองนครชุมถึงภาวะล่มสลายตามกฎแห่งอนิจจัง เพราะแม่น้ำปิงกัดเซาะแนวกำแพงเมืองพังพินาศ ความเจริญรุ่งเรืองทางพุทธจักรและอาณาจักรได้สูญสิ้นไปจากเมืองนครชุม เมืองฝั่งตรงข้ามทางทิศตะวันออกคือ เมืองกำแพงเพชรได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นมาแทนที่วัดพระบรมธาตุร้างมานานกว่า 300 ปี จนกระทั่งถึงสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ วัดพระบรมธาตุจึงมีหลักฐานที่ชัดเจนอีกครั้ง จาก

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

หนังสือพระราชนิพนธ์เสด็จประพาสต้น ครั้งที่ 2 เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2449 ณ เมืองกำแพงเพชร ความว่า ใน พ.ศ.2392 สมเด็จพระพุทธเจ้าจารย์ (โต) แห่งวัดระฆังโฆสิตาราม ได้เสด็จมาเยี่ยมญาติที่เมืองกำแพงเพชรพักที่วัดเสด็จ ได้อ่านจารึกนครชุม ที่ประดิษฐาน ณ อุโบสถวัดเสด็จ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร ได้ทราบว่ามีเจดีย์โบราณบรรจุพระบรมสารีริกธาตุอยู่ริมฝั่งแม่น้ำปิงฝั่งตะวันตกตรงข้ามเมืองเก่าสามองค์ จึงได้ให้เจ้าเมืองกำแพงเพชรพระยารามณรงค์สงคราม (น้อย) ได้ไปอาร้องให้ประชาชนแผ้วถาง พบพระเจดีย์ตามจารึกจริง และปฏิสังขรณ์ขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ.2414 แชกอ (แซงพอ หรือ พระยาตะก่า) พ่อค้าไม้ชาวกะเหรี่ยงมีใจศรัทธาจะบูรณปฏิสังขรณ์พระเจดีย์วัดพระบรมธาตุนครชุม พระยากำแพงเพชร เจ้าเมืองได้ทำหนังสือขออนุญาตลงมาที่กรุงเทพ ทางกรุงเทพจึงตอบอนุมัติและอนุญาตให้ซ่อมแซมได้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2418 แชกอ ถึงแก่กรรมจึงทำให้การปฏิสังขรณ์ชะงักไปจนถึง พ.ศ. 2448-2449 พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์สำเร็จ และยกยอดฉัตรขึ้นประดิษฐานในพิธีเดือน 6 พ.ศ. 2449 ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสต้นเมืองกำแพงเพชรเพียง 3 เดือน

ปัจจุบันวัดพระบรมธาตุ มีฐานะเป็นพระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดสามัญ ได้รับการสถาปนาเมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2509 ตามประกาศของกรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2509 ตั้งอยู่เลขที่ 15 หมู่ที่ 3 บ้านปากคลองใต้ ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ภาค 4 บริเวณวัดมีเนื้อที่ 32 ไร่ 2 งาน บนที่ราบริมแม่น้ำปิง ภายในวัดมีเจดีย์ขนาดใหญ่ ที่เรียกว่า "พระบรมธาตุเจดีย์" เป็นเจดีย์เก่าแก่ตั้งแต่สมัยสุโขทัยเช่นกันกับตัววัด พระเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ (ดอกบัวตูม) ตั้งเรียงกันสามองค์อยู่บนฐานเดียวกัน โดยองค์กลางของพระเจดีย์นั้นประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ 9 องค์อยู่ภายใน ภาชนะเงินรูปสำเภา พระเจดีย์องค์ปัจจุบันเป็นพระเจดีย์ทรงมอญซึ่งได้รับการบูรณะขึ้นภายหลัง สิ่งสำคัญอีกอย่างในวัดคือ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ซึ่งชาวกำแพงเพชรเชื่อกันว่าเป็นต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่พระยาสิทธิเทพทรงปลูกเมื่อ พ.ศ.1900 เป็นต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ประมาณ 9 คนโอบ

วัดพระบรมธาตุเปิดให้เข้าชมการพระบรมธาตุเจดีย์ทุกวัน ตั้งแต่เช้าจนเย็น และศูนย์วัฒนธรรมไทยสายใยชุมชนตำบลนครชุม เปิดให้เข้าชม ตั้งแต่เวลา 8.30-16.30 น. และเพื่อสืบทอดประเพณีบูชาพระบรมธาตุทางจังหวัดกำแพงเพชรจะจัดงานประเพณีนบพระเล่นเพลงโดยจะจัดพิธีว่าพุทธบูชา ซึ่งเป็นประเพณีไหว้พระบรมธาตุ ที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยงานจะจัดขึ้นทุกปี ในวันเพ็ญเดือน 3 ตั้งแต่วันขึ้น 15 ค่ำ ซึ่งในทุก ๆ ปี มีประชาชนเข้าร่วมในงานเป็นจำนวนมาก

ประเพณีเผาข้าวหลาม ไหว้พระบรมธาตุนครชุม

ข้าวหลามเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมบริโภคในทุกจังหวัดของประเทศไทย กระบวนการผลิตได้จากการนำข้าวเหนียว กะทิ น้ำตาล และเกลือ อาจเติมส่วนประกอบอื่น ๆ เป็นไส้ข้าวหลาม เช่น สังขยา ผีอก ถั่ว เนื้อสัตว์ ผัก หรือ ผลไม้มาบรรจุในกระบอกไม้ไผ่แล้วปิ้งจนสุก เนื่องจากในสมัยก่อนคนไทยจะใช้กระบอกไม้ไผ่

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ในการหุงข้าว ข้าวที่ได้มีลักษณะเป็นทรงกระบอกที่ถูกเชื่อมกันไว้ด้วยเยื่อใฝ่ทำให้เป็นรูปทรงสวยงาม ปัจจุบันนี้คนไทยนิยมรับประทานข้าวหลามเป็นขนมหวาน โดยมีส่วนผสมหลักคือ ข้าวเหนียว กะทิ เกลือ ถั่วดำ และน้ำตาล หรืออาจมีส่วนผสมอื่นที่หลากหลายขึ้น เช่น ข้าวหลามสอดไส้โมจิซึ่งเป็นข้าวหลามที่นำเอาไส้ขนมโมจิที่เป็นที่นิยมและชื่นชอบ เช่น ไส้ถั่วไข่เค็ม หัวเผือก มะพร้าวอ่อน เป็นต้น นำมาใส่ในเนื้อข้าวหลามทำให้ได้รสชาติกลมกล่อมมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันพบว่า มีแหล่งผลิตข้าวหลามที่มีชื่อเสียงและเป็นผลิตภัณฑ์ของฝากประจำท้องถิ่นในประเทศไทยในหลายจังหวัด ได้แก่ ข้าวหลามหนองมน อำเภอแสนสุข จังหวัดชลบุรี ข้าวหลามพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ข้าวหลามแม่สวิงหนองเบน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ข้าวหลามชุมชนบ้านสวนตาล อำเภอเมือง จังหวัดน่าน และข้าวหลามบ้านพร้าว อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว และมีการพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ข้าวหลามทดแทนการใช้ไม้ไผ่เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย เช่น ข้าวหลามในลูกมะพร้าวอ่อน และข้าวหลามบรรจุในถ้วยฟลอยด์พร้อมฝาพลาสติกปิดสนิท ซึ่งสามารถเก็บรักษาในตู้เย็นได้นานถึง 1 เดือน เวลารับประทานก็เพียงนำมาอุ่นในตู้ไมโครเวฟ เป็นต้น

ประเพณีเผาข้าวหลาม ให้วัดพระบรมธาตุนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร โดยตำนานการเผาข้าวหลามของชาวนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร มีการเล่าขานสืบต่อกันมาว่า ในช่วงขึ้น 15 ค่ำ เดือน 2 ของทุกปี ช่วงนี้เกษตรกรชาวนาชาวไร่ เสร็จจากฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวและถั่ว ชาวบ้านจึงนิยมนำข้าวใหม่และถั่วที่ได้จากการเพาะปลูกมาทำบุญ ซึ่งถือว่าเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับแม่โพสพ และพิธีเป็นสิริมงคลให้กับชีวิตซึ่งเป็นวิถีชีวิตของเกษตรกร และชาวบ้านในชนบท กระบวนการผลิตข้าวหลามเริ่มตั้งแต่การเตรียมข้าวเหนียว ถ้าเป็นข้าวใหม่จะอร่อย สำหรับการนำข้าวหลามของชาวนครชุม เป็นการเผาข้าวหลามแบบท้องถิ่นในสมัยดั้งเดิมทำกันมาโดยการตั้งเผากับดิน การทำบุญเพียงเดือน 3 ของชาวกำแพงเพชรในอดีตนั้นจะต้องเดินทางมาทำบุญที่วัดพระบรมธาตุนครชุมซึ่งอยู่ห่างไกลและค่อนข้างลำบาก ข้าวสวยที่หุงสุกเมื่อเดินทางมาทำบุญที่วัดส่วนใหญ่จะบูด ดังนั้นชาวบ้านจึงได้นำข้าวไปเผาเป็นข้าวหลาม ซึ่งจะอยู่ได้นานหลายวัน ต่อมาชาวบ้านทุกหมู่บ้านจึงได้นำข้าวหลามมาทำบุญ สำหรับข้าวหลามของชาวนครชุมจะมีรสชาติไม่หวานแหลม ข้าวจะนุ่มสามารถรับประทานกับส้มตำ ไก่ย่าง เนื้อทอดหมูทอด หรือกับแกงเหมือนกับข้าวเหนียวหนึ่งได้ด้วย โดยข้าวหลามที่เผาเสร็จจะมีประชาชนมารอซื้อกลับไปทานที่จนสนุกไม่ทันขาย โดยรายได้ทั้งหมดจะนำไปทำนุบำรุงวัดพระบรมธาตุนครชุมต่อไป (ไทยรัฐออนไลน์, 2559, กุมภาพันธ์ 22)

ช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี พุทธศาสนิกชนชาวจังหวัดกำแพงเพชรจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มแม่บ้านในตำบลนครชุม และจากต่างอำเภอต่างพร้อมใจกันมาร่วมลงแรงเผาข้าวหลามตามภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีมาแต่โบราณที่วัดพระบรมธาตุ พระอารามหลวง ตำบลนครชุม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำออกขายกระบอกละ 10-20 บาท หารายได้ทำนุบำรุงวัดพระบรมธาตุนครชุมเหมือนที่เคยปฏิบัติกันมาเป็นประจำทุกปีจนกลายเป็นมหรกรรมเผาข้าวหลามภูมิปัญญาไทย ในงานประเพณีไหว้พระบรมธาตุนครชุม เพ็ญ

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เดือน 3 ซึ่งนิยมจัดงานทุกปี โดยการร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านในพื้นที่ตั้งแต่เตรียมข้าวสาร ตัดกระบอกไม้ไผ่ ชูตมะพร้าวที่ทางวัดเตรียมไว้จำนวนมาก ก่อนที่จะคั้นน้ำกะทิ บรรจุข้าวเหนียว น้ำกะทิ แล้วมาตั้งไว้บนราวเหล็กก่อนที่จะใช้ไฟสุมจนข้าวหلامสุกแล้วนำออกขาย

เจ้าคุณพระราชวชิรเมธี (2562) เจ้าอาวาสวัดบรมธาตุ รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร กล่าวว่า ประเพณีเผาข้าวหลามของชาวนครชุม นี้ได้มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยผู้เฒ่าผู้แก่ชาวนครชุมได้เล่าให้ฟังว่า เนื่องจากที่วัดพระบรมธาตุเจดีย์ารามนี้เป็นที่ประดิษฐานพระบรมธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระธาตุองค์เดียวที่มีอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ดังนั้นชาวพุทธจึงมาทำบุญกันที่วัดพระบรมธาตุนครชุมอย่างมาก

เนื่องจากในอดีตการเดินทางมาทำบุญค่อนข้างลำบาก ต้องใช้เวลานาน การนำข้าวปลาอาหารมาทำบุญ ถ้านำมาจากบ้านจะทำให้อาหารบูดเน่า ไม่สามารถถวายพระได้ ประกอบกับในช่วงเดือน 3 นี้เป็นช่วงที่ชาวบ้านกำลังเก็บเกี่ยวข้าวใหม่ ดังนั้นชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธจึงนิยมนำข้าวเหนียวที่เก็บเกี่ยวได้ในช่วงต้นฤดู มาทำบุญกับพระสงฆ์เพื่อเป็นสิริมงคล คนโบราณจึงได้นำข้าวเหนียวมาเผาในบริเวณวัดเพื่อถวายพระสงฆ์ ก่อนที่จะมีการปรับเปลี่ยนวิถีปฏิบัติให้เข้ากับยุคสมัยในภายหลัง ซึ่งทุกขั้นตอนกระบวนการทำข้าวหลามนั้นต้องใช้วัตถุดิบที่สดใหม่ทุกวันเพื่อคุณภาพและความหอมอร่อยของข้าวหลามที่ไม่เหมือนใครทำให้เวลาที่มีการจัดงานประเพณีเผาข้าวหลามไหว้พระบรมธาตุนครชุมนี้ขึ้น ข้าวหลามที่ขายอยู่เป็นประจำในเมืองจะขายแทบไม่ได้เลย เพราะประชาชนจะแห่มาซื้อข้าวหลามที่วัดพระบรมธาตุกันหมด เพราะความอร่อยหอมมันแบบโบราณที่เจ้าคุณพระราชวชิรเมธี อยากเก็บรักษาไว้ให้ลูกหลานได้สืบทอดต่อไป ประชาชนจะชอบรสชาติที่อร่อยแบบโบราณ และเมื่อมีงานก็จะมิมหรรสพซึ่งจะได้ทานข้าวหลามไปด้วยและเดินชมมหรรสพไปด้วยทำให้ผู้ชมจากทั่วทุกที่หลั่งไหลเข้ามาชิมข้าวหลามที่วัดพระบรมธาตุนครชุมอย่างหนาแน่น

วิธีการทำข้าวหลาม

ส่วนผสม

1. ข้าวสารเหนียว
2. น้ำตาลทราย
3. กะทิ
4. ถั่วดำต้มสุก
5. เกลือป่น
6. ไม้ไผ่ข้าวหลาม
7. กาบมะพร้าว

วัสดุอุปกรณ์

1. ไม้ไผ่อ่อน

2. มีดปลอกข้าวหลาม (พร้า)

3. ราวเหล็ก (เตาเผาข้าวหลาม)

4. ถ่าน

5. ช้อนหรือทัพพี

6. หม้อสำหรับต้มน้ำกะทิ ใช้ในการต้มน้ำกะทิที่ผสมน้ำตาลและเกลือเพื่อนำมารอกใส่ข้าวหลามและทำให้ข้าวหลามบูดซ้าลง เพราะกะทิมีการต้มให้สุกแล้วนั่นเอง

7. ไม้คียบถ่าน

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. ตัดไผ่ข้าวหลามให้ยาวประมาณ 12 นิ้ว ล้างเฉพาะด้านนอกกระบอกล้างสะอาด คว่ำกระบอกลง พักไว้ให้แห้ง

2. ผสมกะทิ น้ำตาล และเกลือ รวมกันแล้วคนให้เข้ากันจนน้ำตาลละลาย

3. ล้างข้าวสารเหนียวให้สะอาดจนกระทั่งน้ำใส นำข้าวใส่ตะกร้าเพื่อให้สะเด็ดน้ำ ใส่ถั่วดำ ต้มสุกลงในข้าวคลุกเคล้าให้เข้ากัน

4. นำข้าวที่ผสมถั่วดำแล้วใส่ลงในกระบอกลูก 1 กำมือ กระแทกเบา ๆ ทำสลับกันต่อไปเรื่อย ๆ จนเต็มกระบอกลูก เลือกด้านบนกระบอกลูกไว้ประมาณ 2 นิ้ว สำหรับปิดจุก

5. นำกาบมะพร้าวมาปิดกระบอกลูกข้าวหลาม

6. เผาข้าวหลามพอประมาณ 30-45 นาที สังเกตกระบอกลูกมีสีเหลืองทั่ว แสดงว่าข้าวหลามสุก

7. ทิ้งไว้ให้อุ่น ปอกเปลือก และเหล่าให้เปลือกข้าวหลามบางลง เพื่อให้แกะรับประทานได้ง่าย

วิธีการย่างไฟ

1. ตัดไฟเตา เมื่อไฟติดได้ที่แล้วจึงนำกระบอกลูกข้าวหลามที่เตรียมไว้มาวางเรียงในลักษณะตั้งเอนขึ้นให้พียงกับแนวหลักที่ทำจากท่อนเหล็ก

2. ควรพลิกข้าวหลามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้าวหลามสุกอย่างทั่วถึง และไม่ทำให้ข้าวหลามไหม้บริเวณใดบริเวณหนึ่ง

3. หากกะทิเดือดมาก ต้องคอยตักจุกข้าวหลามออก แล้วเทกะทิใส่เข้าไปใหม่

4. การย่างข้าวหลามจะต้องอาศัยระยะเวลาในการย่างถึง 1 ชั่วโมง ข้าวหลามจึงจะออกมาดูน่ารับประทาน

บทสรุป

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ประเพณีเผาข้าวหลาม เพ็ญเดือนสาม ไหว้พระบรมธาตุนครชุม เป็นประเพณีที่สำคัญของชาวนครชุมและชาว จังหวัดกำแพงเพชรที่มีประวัติความเป็นมาตามที่ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันมายาวนาน เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็น ถึงความเจริญในสังคมของแต่ละยุคสมัย แสดงถึงความสงบสุขร่มรื่น มีความผูกพันกันแบบพี่น้อง เครือญาติ มีความเป็นระเบียบแบบแผนกฎเกณฑ์ที่ทุกคนต่างยึดถือปฏิบัติในรูปแบบเดียว สมาชิกในสังคมจึงมีส่วนช่วยทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีงาม ช่วยให้สังคมและชุมชนมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่นและเกิดความเจริญอย่างยั่งยืน ถึงแม้ว่า สภาพของสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์โลก และเมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงจากสาเหตุ ดังที่กล่าวไว้แล้วจึงต้องทำให้วัฒนธรรมและประเพณีเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย แต่เราจำเป็นจะต้องช่วย กันอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีในรูปแบบต่าง ๆ ที่มองเห็นว่ามีประโยชน์ต่อส่วนรวมในปัจจุบันและอนาคตเข้าไป เพื่อให้วัฒนธรรม พิธีกรรม และประเพณีเคียงคู่ไปพร้อมสังคมต่อไป

คำสำคัญ : ประเพณีเผาข้าวหลาม งานเพ็ญเดือนสาม ไหว้พระบรมธาตุนครชุม

ที่มา : https://acc.kpru.ac.th/KPPStudies/index.php?title=ประเพณีเผาข้าวหลาม_เพ็ญเดือนสาม_ไหว้พระบรมธาตูกำแพงเพชร

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2022-06-27

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=2116&code_db=610004&code_type=01